

2. Exp.
DIRECȚIUNEA GENERALĂ
STATISTICEI, SERVICIU
STATISTICĂ

GELLER ÖDÖN
társadalmi, művészeti és
irodalmi országos riportlapja

451241

Atențiune !

Expedierile sunt SCUTITE
zele poștale conform legii
Martie 1937 * M. O. No. 10

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ORȘAZAG
VILAG

1940. III. 1. XXIX. évf. 5. sz.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Sectia III-a

Con. Dos. Nr. Pres. 8. 1938 2.)

Az Ország-Világ vendége

P. Gábor Anasztáz

Az öcök elégedetlenek

Régi legenda mondja, hogy az emberek nemsokára a világ-teremtése után elégedetlenül állapították meg, hogy a világ javai nem egyenlőképpen vannak elosztva. Elkezdtek zugolódni és panaszkodni. Panaszuk felhatott az Istenhez s az Isten megelévelve az emberek elégedetlenségét, egy szép napon maga elé szólította mindnyájukat. A legtörelmetlenebb ember nem is várta a kérdést, teletüdővel kezdett szónokolni. Kritizálta a világmindenséget, elsorolta a földön végbemenő s megismétlődő sok-sok igazságtalanságot. Orvoslást kért. Mindenekfölött pedig a földi javak igazságos elosztását kérte. Az Isten mindent meghallgatott s nyomban intézkedett, hogy mindnyájan megelégedve térjenek haza.

A legelső embertől megkérdezte, hogy mit is kíván? Az nyomban rávágta: gazdag akorok lenni. Az Isten adott gazdagságot s hozzá kíséruül kevés egészséget. Az embernek nem tetszett. S az Isten azt felelte, te voltál a szónok és te kérted az igazságos elosztást.

A második embertől is megkérdezte, hogy mit kíván. Annak pedig sok pénz kellett. Az Isten teletömte zsebeit és tarisznyáját a legdrágább s a legnemesebb valutával és hozzá, amikor emberünk távozni akart, egy jó adag nyugtalanságot is. Az ember tiltakozott. Ez nem kell. Elég nekem a pénz. Ez pedig vele jár, — szolt hozzá az Isten.

A harmadik embernek robosztus test és mindenkiét felülmuló erő, kellett. Megkapta. Ennek azonban már az ésből jutott kevés. Tiltakozott. Szolt az Isten, — ez vele jár.

A negyediknek szép feleség kellett. Olyan asszonyt kért, akihez hasonló egy se legyen a világon. Ha valaki ránéz, hát az irigység sápassza el. Gondolta magában, az mindenél többet ér. A szép asszonyt summi sem pótolja. Az Isten nem fukarkodott, mikor erre az asszonyra ráparazolta minden szépségét s megajándékozta a szerencsének látszó fúfit vele. Azonban, amikor emberünk távozott, akkor a szívébe rejtett egy nagy adag féltékenységet is. Ez nem kell! Tiltakozott erősen a férfi. Az Isten szolt csendesen: ez vele jár!

Az ötödiknek lángósz kellett a világ rejtett titkainak kutatására s meg is kapta, megtelva egy csomó éhletlenséggel. Ez is tiltakozott volna, de eszébe sem jutott, annyira szórakozott volt.

Még sokáig tartott a világ javainak elosztása s a legenda szerint mind megkapták, amit kértek és mégis elégedet-

lenül távoztak. Zugolódtak, mert emberek voltak.

Ugy tettek ezek a legendabeli emberek is, mint Korte Ferdinánd, aki meghódította Mexikót. Ezt is elkápráztatta a tömjérdek kincs, a felmérhetetlen vagyon, a soha nem látott és nem tapasztalt gazdag ország s amikor hazajött Spanyolországba, beszámolt végzett dolgairól, minden jót elmondott s a végén szomorúsággal fejezte be előadását: csak ne volnának annak az elfoglalt országnak olyan főlelmetések a bennszülött lakói. Akármilyen kegyetlenek és kizsákmányolók vagyunk velük szemben, attól tartok, egy óvatlan pillanatban elsöpörnek bennünket. S a király megjegyezte:

— Ferdinánd, neked rózsza kellene tövis nélkül? Bánj ugy a rózsával, hogy a tövis a kezdet meg ne szurja. S akkor élvezheted illatát.

Beati possidentes! Oh ti boldog birtokosai a földnek! A szerencse forgandó. Hol kefék, hol talp. Jól ül Fortuna szekerén, mert a szeszélyes istennő bármelyik percben ledobhat róla. Aki sokáig Fortuna szekerén ült, a porban majd hogyan találja jól magát?

Beati possidentes. Ezt tartja a világ.

Irgylik őket. Sorsukra áhitoznak. Pedig valójában nem is az a szerencsés akit a világ annak tart. Sokszor a szerencsétlenségben rejlik a legnagyobb szerencse. Így az, hogy ez merész állítás, de egészen megvilágítja az alábbi történet ezt a kitételünket.

Hamburgban hajójeggyel a zsebében indulásra készen várta a hajó elindulását egy utas. A hajó késett. Elindult az utas a parkban sétálni. A szebbnél szebb virágok elszórakoztatták. Éles füttyülés szakítja meg a csendet. A hajó jelzett és indul. Az utas nagyon beletemetkezett a virágok szépségébe s akkor vette észre, hogy mennyire eltávolodott a parttól. Nekiiramodott. Mire odáért a hajó már messze járt a tengeren. Elszomorodott. Mennyire veri őt az Isten. Hazabandukolt bánattal a szívében. Néhány nap múlva ujság kerül a kezébe s csodálkozva olvassa, hogy az a hajó, amelyről lemaradt, kazánrobbanás következtében a nyílt tengeren elsülyedt. A szikratáviró hiába jelzett. A segítség későn érkezett. Az utasok meghaltak. Így ismerte meg a szerencsétlenségben az Isten oltalmazó kezét.

Róma Forumán két vak koldus hangosan veszekedett. A járókelők s köztül a császár emberei is figyelmesek lettek. Egyik koldus azt állította, hogy az van megsegítve, akit a császár megsegít, a másik meg azt erősítette, hogy az van megsegítve, akit az Isten megsegít. A császárnak tudomására jutott a dolog. Maga elé hívatta őket. Állításukat itt is megismételték. Elküldte őket a császár azon feltétellel, hogy amelyik azt állította, hogy az van megsegítve, akit a császár megsegít, az két nap múlva jöjjön vissza.

A kitűzött időre a vak koldus megjelent. A király adott neki egy kenyeret, amelybe tömjérdek aranyat süttetett. A koldus elvette, de majd elejtette, olyan nehéz volt. Immel

ámmal megköszönte és elment. Utközben gyanakodott. A kenyér sültelen, azért adta nekem, hogy beteg legyek tőle. Elcserélem koldustársam egy napi keresetével. Cseréltek. A jólelkű koldus odaadta keresetét s a kenyeret hazavitte. Megszegte. Felesége s gyermekei a földre estek a csodálkozástól. Gazdag lett. Többé nem koldult.

A császár maga elé hívatta a megajándékozott koldust. Hálátlan kutyának szidta.

Kenyeret adtam neked, gazdaggá tettelek s megsem köszönöd?

A vak koldus méltatlankodva válaszol: talán a sütetlen kenyérrel? Nem csaptál be, mert nem lettem beteg tőle. Odaadtam koldustársam egy napi keresetéért.

Szerencsétlen! — kiáltott rá a császár. Látod, igaza vol: a másíknak:

„Az van megsegítve, akit az Isten megsegít.“

Tatarescu miniszterelnök : Mindent megírni, — ami igaz !

Akit sárral dobálnak meg, az sáros lesz, — akire sár freccsen, az tisztálkodni kénytelen, hogy tisztessége makulátlanul álljon. Ezek az igazságok kétségbe nem vonhatók.

Közélet és magánélet között megvan a határvonal. A közélet férfia vagy nője a nyilvánosság előtt folytatja tevékenységét és működését a nyilvánosság ellenőrzése alá helyezi. Vele szemben tehát a nyilvánosság kritikája jogosult. A közélet embere, a politikus vagy köztisztviselő nem bujhatik el a fórumon spanyolfal mögé, mert a nyilvánosság napja oda is besüt és átvilágítja a buvóhelyet.

Ezt a világosságot a sajtó szolgáltatja, amely — a közérdek szolgálatában áll. A közérdek pedig az, hogy minden nyilvánosságra kerüljön, ami törvénybe, vagy közerkölcsbe ütközik, tehát a visszaélések felfedése és üldözése elsőrendű közérdek.

A magánérdek a házam vagy a lakásom küszöbénél kezdődik. Ami pedig emögött történik, az

az én magánügyem, amihez senkinek semmi köze nincsen, sem pedig beleszólása.

A sajtónak ezt a korlátot tisztelni kell és átlépnie nem volna szabad. A sajtó disztíngváljon, mit közölhet és mit hozhat nyilvánosságra az egyéni tisztesség sérelme nélkül. Ha olyasmiről van szó, ami törvényt sért vagy erkölcstelen, a sajtó munkáját korlátozni nem helyes dolog, mert ennek módjá-

Jegyezzetek hadfelszerelési kölcsönt !

ban áll az előzetes cenzurát házilag elvégezni, értesüléseink helyes vagy helytelen voltát megállapítani, törvényszerű kötelessége a helylreigazításnak helyet adni. A sajtónak nem lehet kifogása az ellen, hogy a törvény a becsületet és tisztességet fokozottabb védelemben részesíti az ellene intézett támadások ellen. De

minden, ami a fórumon történik, minden, amit közéleti emberek művelnek, a sajtó ellenőrzése alatt áll, amely a nyilvánosság leghatékonyabb szere, — mondotta legutóbb Tatarescu miniszterelnök. — Minden panamát, amely jogtalan és tisztességtelen gazdagodást vagy más előnyöket biztosít egyesek illetéktelen befolyása vagy hivatalos hatalmával való visszaélése révén, igen is a leghatározottabban üldözni kell!

A sajtónak ezirányu tevékenysége a közérdek védelme, amely ezeket a visszaéléseket el nem tűrheti. Tehát

a sajtónak ezeket nemcsak elhallgatnia nem szabad, hanem egyenesen hivatása parancsolta kötelessége ezeket nyilvánosságra hozni és ez minden tekintetben fedi a kormány álláspontját.

Minél inkább közeledik a sajtó hivatása és feladatának magaslatai felé, annál kevesebb korlátozásra lesz szüksége, mert bűn fentartani vele szemben a korlátozást akkor, ha a sajtó képes önmagát fegyelmezni és saját magával szemben önkritikát gyakorolni. A sajtó hangját is kifogásolják igen gyakran. Ám ezek a kritikusok lássák be, hogy

a sajtó mindig annak a társaságnak, annak a körnek a tónusán ír, amelyen az beszél.

A sajtó, amely a tisztességet tartja az ujságírás legelső törvényének, sohasem süllyed az alacsony ösztönök és indulatokra való hatásvadászlat nivójára, hiszen olvasói a társadalomnak abból a rétegéből sorakoznak melléje, amelynek erkölcsi érzéke intakt és műveltségi foka magasabb.

A tisztesség: ez a sajtónak kizárólagos rendszabálya és irányítója; a köztisztesség és tekintély megóvása és a köztisztesség ellen elkövetett támadások és kihágások kérelhetetlen üldözése; a magántisztesség kimélése és megbecsülése pedig az előbbi elvvel korrespondeáló szabálya a sajtó tisztességének.

A samper aliguid haeret elve igazat mond: mindig tapad valami a sárral való megdobálás után az emberre és minden mosakodás csak fél munka, mert lehetetlen mindenkét meggyőzni arról, hogy valamely rágalomnak minden betűje koholmány vagy célzatos gyanusítás. Az olvasó emberiség egy része azon a véleményen van, hogy valami lehet a dologban! Sok-sok ember jár köztünk, aki felé olyan pillantások sugároznak a járókelők szeméből, hogy eszükbe jut az a rossz, amit felőlük olvasott ujságokban. És ezek ellen a tekintetek ellen nincsen védekezés, mert a rosszakarát, a gyűlölség ellen védekezni nem vagyunk képesek, hiába járunk egyéni tisztességünk érintetlenségével bátran és emelt fővel az emberek között.

Védje a sajtó a tisztességet és ezért harcoljon a tisztességtelenség ellen.

Aki a mocsárba gázol, az sáros lesz, de ezt a sárat nem a sajtó dobálja reá. Aki beleütközik a tételes törvényekbe, aki a köztisztesség korlátait átlépi, aki a magántisztesség ellen vétkezik, arra nem a sajtó veti a foltot, hanem önmaga, — védelmet tehát nem érdemel. A becsület szabályai kodifikálva nincsenek, azok bennünk, erkölcsi érzekeinkben élnek.

Bukaresti levél

A kormány könyörtelen vadászata a szélhámos kijárókra

Az Ország Világ egyik legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy a miniszterelnök kiméretlen hajsztát rendelt el a közhivatalok körül áldozatokra leselkedő kijárókra. Azóta egynéhányat fülöncsipett a rendőrség ebből a mindre elszánt bandából. A napokban újra lekapcsoltak egy ugynevezett „előkelő” kijárót, aki különösen a kispénzű emberkékre vetette ki hálóját. E sorok írója nem mulaszthatja el, hogy ebből az alkalomból néhány sort utána ne küldjön az ügyészségi cellába, ahol bizonyára már nem olyan nagy legény, mint volt egynéhány nappal ezelőtt, amikor még „inspector general”-ként szerepelt az alvilágban.

* * *

— Neked szól ez az irás, „inspector general” uram, neked, aki állásszerzéssel foglalkozol. Kifejezetten neked szól és nem azoknak az inspector general-oknak, akik valóban méltósággal viselik címüket és akik, hála Istennek, tulnyomó többségben vannak. Neked szól ez az irás „inspector general” uram, aki bezsebeled a pénzeket és utszéli gangszterek segítségével éppen úgy kifosztod az áldozatokat, mint régi, komoly békebeli rablók, „inspector general” uram.

— E sorokat tizennyolcmillió egyszerű polgár nevében egy egyszerű adófizető polgár írja hozzád, „inspector general” uram.

— Egy olyan polgár rója e sorokat, aki mindig megkülönböztető tisztelettel néz fel az igazi inspector general-okra, akik bizony mostanság, éjjel-nappal, felelőségteljes, verejtékes munkát végeznek az ország érdekében.

— Mert tudod, kérlek szépen, mi csendes, kicsi adófizető polgárok azt hisszük, hogy a cím kötelez! Ami szemünkben úgy élnek az igazi inspector general-ok, hogy nem csinálnak üzleteket a közhivatalokban, amelyekbe a közbizalom küldte őket. A mi gondolatvilágunkban szereplő igazi inspector general-ok úgy lépnek a hivatalukba, mint

egy szentélybe. Az igazi inspector general-ok nem élnek vissza hivatalukkal, valamennyien érdemes köztisztviselők. Utálják az üzletet!

— Politizálnak, elborozgatnak, vadásztatnak, esetleg tarokkoznak és ha egy szegény állástalan ember megy hozzájuk, akkor ebédet adnak neki és ebéd után néhány jó szivart és néhány polt tuszkolnak rá.

— Szerencsére ma is ez a helyzet. ~~...~~ tességes, igazi inspector general van többségben és elenyészően csekélyek az olyan csirkefogók, mint te vagy, „inspector general“ uram.

Mert ahhoz szó sem fér, hogy csirkefogó vagy „inspector general“ uram, akit most lekaptak a rendőrség és akit a szürke naplók között parentált el a fővárosi sajtó. Hullarabló vagy, — „inspector general“ uram!

— Állásszerzés ürügyével az utolsó leihlet rabolod el szerencsétlen embereknek, akik dolgozni szeretnének és szívesen áldozzák fel vagyoni roncseit arra, hogy dolgozhassanak.

— Hiéna vagy, „inspector general“ uram, dögszagod van és miattad szégyelik magukat az igazi inspector general-ok, akikhez csupán a címedben volt közöd, amit bizonyára díjmentesen adományoztál önmagadnak.

— Prémis bundában zabáld a hullákat! Nagyképi főlényel fosztod ki áldozataidat!

— Ő szegény, hisz benned, mert az hiszi, hogy valóban egy igazi inspector general-al hozta össze a sorsa.

— Szegény nem tudja, hogy hullákon gázolsz keresztül, hogy megszerzed magadnak a pénzt italra, nőre, kártyára, rulet-re.

— Az áldozat nem tudja, hogy te harmadrangu kávéházak sötét mélyén megbiztatást adsz segédhullarablóknak, hogy felhajtsák őt neked.

— Az áldozat tele van örömmel, boldogsággal: kap állást, hiszem te irgérted neki, te, te, egy „inspector general“!

— A kis család felett ragyog a nap! Minden másképpen lesz ezután! Papa dolgozni fog! Papa hivatalba fog járni! Reggel nyolckor elmegy a hivatalba és délben kettőkor tér haza, úgy mint régen!

— És fizetést fog kapni minden elsején, a gyerekek tovább járhatnak iskolába és anyuka cselédet vehet majd fel és szép lesz az élet!

— Az „inspector general“ ur megígérte! Az „inspector general“ ur már olyan biztosra veszi az állást, hogy pénzt is vett fel érte. Nem neki kell a pénz, ah dehog, hogy képzelték olyat, hogy egy „inspector general“ ur pénzért szerez állást!

— És várják az elsejét . . . És a papa nem lép be . . . És a következő elsején sem lép be . . . És husz elseje mulik el és a papa még mindig nem lép be.

— Ejnye, ejnye, talán megfélemedezett az „inspector ge-

neral" ur? A papa elmegy hozzá. És az „inspector general“ ur hazudik. Olyan folyékonyan hazudik, hogy öröm hallgatni, zuhannak a hazugságok a papára, aki megnyugodva megy haza. Holott a rendőrségre kellene mennie.

— És aztán kiderül a svindli és az „inspector general“ könyörögni kezd és a sok pénzből visszafizet néhány morzsát. Közben az állástkereső egészen tönkremegy . . .

— Minden idejét az „inspector general“ lakásának előszobájában tölti és boldog, ha visszakap néha-néha egy-kétszáz leit a sulyos ezreseiből.

— Látod, látod, ilyen szélhámos vagy te állásszerző „inspector general“ uram.

— Milyen bizalommal fordulnak hozzád a szegény emberek! Cimednek, rangodnak varázsa van.

— Az emberek azokra az igazi inspector general-okra gondolnak, akik nem tárgyalnak segédhullarablókkal, kis gengszterekkel, áldozatfelhajtókkal, börtönvirágokkal kávéházak sötét mélyén, szegény emberek kifosztásáról.

— Igen, igen, nem hisszük, hogy akadna egyetlen egy igazi inspector general, aki szövetkezne az alvilággal!

— Sohasem fordult elő, hogy egy igazi inspector general fosztogasson briganti módra, hogy egy inspector general utonálljon, hogy egy inspector general az utolsó párnát huzza ki az emberek feje alól, hogy sulyos ezreket zsaroljon ki egy foszló reménységért . . .

— Szerencse, hogy elenyészően kevesen vagytok, ti állásszerző link „inspector general“-ok! Akik az almanach-előfizetéstől a legkomplikáltabb ügyletekig mindenben benne vagytok! Ujjainkon tudnók megszámlálni hálistennek azokat az „inspector general“-okat, akikre ez a cikk vonatkozik s akik ellen most könyörtelen hajszát rendelt el a kormány és akiknek nyomában úgy jár mostanában mindenütt a rendőrség, mint vadnak a kopó. Igen, igen, — nagyon kevesen vannak hálistennek a tisztességes, becsületes, valóban inspector general-ok nagy tömegében.

— Csak ezeket akartuk közölni veled, — hullarabló „inspector general“ ur. Reméljük közelesen végleg letűnsz közéletünk egéről.

— Lebúsz, mint a hulló csillag, muló epizód voltál csak, szétfoszló varázslat! . . .

— Lebúsz — Doftanába . . . Odavaló vagy!

— **EGY KÖZISMERT KERESKEDŐ** a napokban sulyosan megbetegedett. Világéletében nagy papucs volt és szörnyen félt a haláltól. Közjegyzőt hivatott, hogy végrendeletet csináljon. Nehéz lélegzetvétel után kezdte diktálni a közjegyzőnek: — „Első akaratom“.

DAVIDOVITS

KÖNYVKÖTÉSzet

Arad, Bulevardul Regina Maria 24. — Telefon: 1608.

Hallgatom a rádiót. . .

A napokban ismét nagyon élvezetes előadást hallgattam a magyar rádióban. A régi operettek felelevenítésének második sorozata szórakoztatta a közönséget **Fedák Sári** és **Rátkai Márton**, a két hatvanéves színész, a régi operett korszak hősei és a nyolcvanéves **Szirmai Imre** korának legnagyobb bonvivánja elevenítették fel a romantikus színházi időkét prózában és dalban.

Hallgattam a régi operettszerzők magasztalását, ezek között is csupán kettőt emlegettek, mint igazi magyar nagyságot: **Konti Józsefet** és **Verő Györgyöt**. Valóban a magyar operett virágkorának ez volt a két legnagyobb tehetsége, főleg **Konti József**, akinek valcerjei vetekedtek Strauss valcerjeivel. És hallottuk utána **Fedák Sári** áradozó kijelentéseit, hogy ezek után a komponisták után szélcsend következett, majd megindult megint a magyar operett renesszánsza **Kálmán Imre**, **Jakobi Viktor** és **Szirmay** alkotásaival.

Aztán hallottuk, hogyan teremtették meg a modern operett-librettót dr. **Bakonyi Kálmán** és dr. **Martos Ferenc**.

Most is fülemben csengenek ezek a nevek: **Konti József**, **Verő György**, **Kálmán Imre**, **Jakobi Viktor**, **Szirmay**, **Bakonyi**, **Martos** és elgondolkozom rajta, hogy ezek az emberek ma aligha juthatnának ahhoz a nagyszerű szerephez, amit a magyar zenevilágban betöltöttek.

Nem kell külön mondanom, hogy miért?

És, hogy a magyar színiélet számára milyen veszteség lehet az, hogy a színpadokon is csak kivételesen jelenhet meg az istenadta tehetség, ha véletlenül ahhoz a fajhoz tartozik, mint ezek a nagy zenészek, és szövegírók, azt éppen eléggé mutatja, hogy nem lehettek volna a magyar színjátszás nagyságai **Szirmai Imre** és **Rátkai Márton** sem és el estünk volna a napokban attól az estétől, amivel a magyar rádió oly dicséretes érzékkel s rendezői szabadelvűséggel hallgatóit megajándékozta.

m. s.

— **EGY HÓNAPIG ÉRVÉNYESEK A MAGYAR VONALAKON A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEI.** A Budapesti Nemzetközi Vásár igazolványai ez évben is magyarányu utazási kedvezményekre jogosítanak nemcsak Magyarországon, hanem Európa újszólván összes államaiban. Magyarországon a kedvezmény ugy az oda- mint a visszautazásnál 50.%. A kedvezmények érvénye belföldiek számára a Budapestre utazásánál április 20-tól május 6-ig, a visszautazásnál április 26-tól május 13-ig terjed. Külföldiek a kedvezményt a Budapestre utazásánál április 16-tól május 6-ig, a visszautazásnál április 26-tól május 1-ig vehetik igénybe. A vásárigazolvány ezen kívül jelentős vizumkedvezményeket is biztosít.

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lap társaink átveszik eredeti cikkeinket, tudósításainkat és külföldi leveleinket de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével!

„Sürgös vérátömlesztésre szorult beteg társadalmi életünk!”

(Kolozsvár) „Az állástalan fiatalság elhelyezése, munkához juttatása . . .” a régi dal. Néhány évvel ezelőtt költötték le először és azóta egyre gyarapodó kórusban éneklő, játsza az egész ország. Az ügynek vannak buzgó karmesterei, lelkes előnekesei és primhegedüsei, csak éppen az az öszhang hiányszik, ami hogy úgy mondjam, hangverseny-éretté tenné a muzsikusok és dalárdisták sok-sok esztendőös próbálkozását. Az állástalan munkanélküli ifjúság zenekara mind nagyobb méreteket ölt, mert minden miniszteri intó szó, rendelet és törvény ellenére mindenütt leépítenek. És ez a monstrezenekar még mindig csak a hangolásnál tart. Hangszerek zürzavaros cincogása keresi a zenei kiutat az Élet szimfóniájához, néha vésztióslóan harsan fel egy-egy joviális kürt, fel-felsir a munkanélküliek mélyhegedüje, megcsendül egy ifju triangulum . . . és az egész még sem tud mindenkit megnyugtató ópuzzá egyesülni.

Talán igaz: Ugy szociális Toscanini kéne, aki ezt az egyre lázasabban hangoló együttest gyakorlati megvalósulásba vezényelje. De ha nincs ilyen karmesteri szellem, ha nincs ilyen zenei hierarchia . . . másként nem lehet segíteni? Mert — szerény véleményem szerint — csak másként lehet segíteni. Nem mintha azok az állandó tanácskozások, amelyeket a bizottsági jóindulat folytat valamelyik miniszter dolgozószobájában, nem kecsegtetnének mindenféle jóval. Bizonyára sok célszerű ötlet és alkalmasint pénz is jut bőven ezekből a tanácskozásokból az égető válság gyors enyhítésére, amit azonban nem gyorsan enyhíteni, hanem véglegesen elintézni kell. Ezt pedig tanácskozásokkal aligha fogják nyélbe lújni.

Az ilyenfajta mentőtanácskozások, segélyakciók ugyanis, legjobb esetben, organizálják a tanácsalanságot.

Rögtönözni tudják a segítséget, de nem állandósítani.

Csillapítani tudnak, de nem gyógyítani.

A lázbetegséget a hónalj lehűtésével kezelik, ahelyett, hogy a láz okát kutatnák . . . Aminthogy az eddig lezajlott összes tanácskozások tulajdonképpen csak a munkanélküli lázbetegség hónaljját hűtötték, magát a láz körközöt nem kutatták, nem tudták felfedezni és éppen ezért megszüntetni sem voltak képesek. Holott

győtes gyógyulás csak az éli megszüntetésével lehetséges. A fiatalság munkanélkülisége pedig nem ok, hanem következménye, tünete a nagy szociális betegségnek, nem pedig maga a betegség.

A gyógyeljárás tehát nem az, hogy pénzt és állást adok néhány száz munkanélkülnek, ami olyan megoldás, mintha a reumás beteg lábujjait „iszappakolnám“, hanem, hogy munkába veszem azt a társadalmat és egész állami organizmust, mely a munkanélküliség betegségtüneteit produkálta.

Aforizmának hangzik de ha igazán segíteni akarnak a munkanélküli tanult ifjúságon, ne azzal segítsék, hogy álláshoz, munkához juttatják őket, hanem, hogy

meggyógyítják azt a társadalmat, mely a munkanélküliségnek mutatózó tüneteit megteremtette. Csak gyógyult, egészséges társadalomtól várható, hogy végleges elhelyezkedést szerez tanult ifjúságának. Beteg társadalomban minden állás bizonytalan és minden pénz elfogy, amit ad hoc segítségként adtak. Vagyis: amilyen a társadalom, olyan az ifjúsága. A fiatalságon csak az segíthet, aki a társadalmon segít.

A társadalmon pedig csak egyféleképpen lehet segíteni. Ha olyan atmoszférát teremtenek világszerte, ha olyan talajba ültetik az egész embervegetációt, amelyben ez az összesség az egészséges fejlődés minden lehetőségéhez hozzájut. A világpolitikai élet légköri zavariban, a társadalom hepehupái között nehéz a célhoz vezető utat megtalálni. Ezen az öregek épp úgy eltévednek, mint a fiatalok.

A közös zozugaiából csak egyéges társadalmi területen lehet nyílt, egyenes és időtálló utvonalat traszirozni. Egyéges társadalom pedig az, amelyben megszűnnek a széthúzó erők, kiegyensúlyozódnak a politikai, felekezeti, nemzetiségi és szociális ellentétek.

Amíg ez nincs meg, minden parciális megoldás, tehát a fiatalság problémájának megoldása is, aligha jelent többet egy sikerült jótékonysági akciónál, mely könyöradományaiából legfeljebb néhány jó órát szerezhet a rászorulóknak, de a problémát lényegében és szerves egészében megoldatlanul hagyja. Néhány millió lei az állástalan tanult fiatalok részére gyönyörű ajándék, de a problémával szemben nem több, mint az a nemes áldozatkészség, mely a hajléktalant végleges otthon helyett egy-két napi meleg szálláshoz juttatja, nagy dusan terített bankett-asztalhoz ülteti az állandó éhezőt.

Értsük meg végre, hogy az ifjúság nagy baját nem pillanatnyi segítséggel, hanem csak mindennapi meggondolással lehet orvosolni. A helyi kezelést a diagnosztika magasabb szempontjainak kell felváltani, a pártoskodást, gyűlölködést, nemzeti, felekezeti és faji ellentéteket a kölcsönös megértés és a bizalom szellemével kell pótolni.

Ne mondják, hogy a tanult ifjúság tétlensége mindentől független gazdasági probléma. Ilyen nincs!

Jóban és rosszban vannak összefüggések. Van ok és van okozat.

Aki a művelt ifjúság nagy bajában nem látja a törvényszerűség szimptomáit és nem érti meg a helyzet könyör-

telen logikáját... a saját társadalmi helyzetével sem lehet tisztában.

Máson csak az segíthet, aki maga nem szorul segítségre. Legkevesebb, amit tehetünk:

lábba állítani azt a társadalmat, mely az ifjúságot járni taníttatja magától meg. Egészséges társadalomnak nincs beteg gyermeke.

Kölcsönös megértés és bizalom fejleszti a vállalkozási kedvet, friss vérkeringésbe hozza a gazdasági életet, növeli a munkaalkalmakat, több kéznek ad dolgot, több száznak ad enni... és ahol egy társadalom dolgozik és eszik, ott az ifjúság sem maradhat éhesen. Egy ország: egy család. Ennek a családnak féltett gyermeke: nemzetiségre, fajra, felekezetre való tekintet nélkül az ifjúság!

Egy ország terített asztalánál pedig helyet szorítani a gyermeknek... nem a fiatalság problémája, hanem a társadalom szülői kötelessége, az egész ország természetes ösztönének, az összetartozás emberi érzésének levezetése még akkor is, ha körülötte lángban áll az egész világ. A jelszó tehát nem: **Helyet a fiatalságnak!** — hanem **helyet a társadalmi békének, helyet a kölcsönös megértésnek és bizalomnak, helyet az országos kötelességtudásnak!** A gyűlölködés és széthúzás fényűzéséről pedig, — legalább most, amikor a technika legagyafurtabb, legraffináltabb eszközeivel fantasztikus értéket jelentő anyagi javakat pusztítanak el és ártatlan emberek ezreit küldik a másvilágra nyugaton és északon — legalább most, a magunk és fiaink érdekében is — mondjunk le!

— **SÁPADT**, szemüveges, tizennégy éves legényke. Zene-konzervatóriumi növendék. Este nyolckor érkezik a kávéházba, hogy ott megegye, hetenként egyszer, a kávéházi vacsorát. Régi szokása ennek a kolozsvári kávéháztulajdonosnak, hogy hetenként egyszer vendégül lát egy-egy szegény zeneiskolai növendéket.

Ott ül az ablakmélyedésben egyedül. Fehér abroszon fehérkabátos pincér szolgálja ki. A pincér minden ablakára „köszönöm szépen”-el felek. Ünnepelesen ül, ünnepelesen forgatja az evőeszközt, azt hiszi, most mindenki őt nézi. Nemrég még — valahol egy vidéki házban — bátrabban viselkedett. Ott a mama még rá is szólt, hogy fogja rendesen a kést-villát. De ő a figyelmeztetésre rá se hederített. „Itthon nem fontos” — gondolta. Most nem szól rá senki, de azért finoman tud enni. A jövőző Hubermannjának ezt is tudnia kell. De arra is gondol, hogy milyen jó volna most a mama zsörtölődését hallgatni!

Biztos, hogy ilyesmire gondol, mert látom, hogy a szemüvege elhomályosodik és a szemével sűrűn pislog. Nehogy a kikivánczó sűrű könnycsepp szegényszemre — behulljon a paprikáacsirke zaftjába.

Levél

Balogh Erzsébet mindenes cselédhez

Balogh Erzsébet 16 esztendőös háztartásbeli alkalmazott birtelán összesett munkaadója, Freimann József aradi képerkező lakásán és mire a házban lakó orvos megérkezett, már halott volt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a fiatal lánynál szívszélhűdés lépett fel és az okozta tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halálát

KEDVES ERZSI,

ne haragudj, hogy tegezlek, általában tegezem a halottakat, rossz szokásom. Külömben is szeretem a halottakat, rájöttem arra, hogy ők is jobban szeretnek engem, mint az élők. Élők már sokat nyomorgattak engem ebben az életben, de a halottakkal sohasem volt semmi bajom, nem panaszkodhatom.

Olvasom, hogy tizenhátszendős fiatal szived nem bírta a tempót és egy kemény reggel abbahagyta a munkát. Minden előzetes felmondás nélkül leállt.

A tollseprűt, amellyel a náctkasznit poroltad, még ott tartottad görcsösen magadnál. Nem adtad ki olyan könnyen a tollseprűt a kezedből! Ragaszkodtál hozzá, még sokat akartál dolgozni életedben. Reggel hatkor keltél, kávét főztél, lecipelted a szőnyegek az udvarra, klopoltál tizig, visszacipelted a szőnyegeket, főztél, tálaltál, mosogattál, mostál, vasaltál, talán kutyát is sétáltattál, este megint főztél, tálaltál, mosogattál, leraktál, ágyasztál és amikor holt-fáradtan az ágynak dőltél, éjjel még meg is voltál elégedve sorsoddal, mert volt munkád, kereseted, egzisztenciád, nem kellett koldulnod és nem kellett árulnod magad egy melléuccában.

Talán volt egy kis spórolt pénzed is, a nagyságáék jók voltak hozzád, nem volt rosszabb dolgod a többi cselédnél, eleget ettél, ajándékot kaptál karácsonykor és husvétkor, szép ünneplő ruhád is volt és szeretettel bántak veled.

Gondoltad: elszolgálsz még tíz évig, aztán már lesz egy kis hozományod és férjhez mész egy rendőrhöz vagy levélhordóhoz és házatok is lesz talán Gájban, saját butorral, edényhellyel, gyerekekkel és addig éltek, amíg meg nem haltok; csendesesen, boldogan, mint annyi más ember, annyi más dolgozó, aki félretegyte magának.

Mindenre gondoltál, Balogh Erzsébet, csak a szivedre nem. A sziveddel nem beszélted meg álmaidat. Mindenkit ápoltál, mindenkit gondoltál magad körül, csak a sziveddel nem törődteél, hát aztán ne csodálkozz, hogy faképnél felejtettél.

Mi újság odaát? Milyen viszonyok vannak a másvilágon? Igaz, hogy ott sem jobbak a viszonyok? Igaz, hogy már a halottakat sem hagyják élni?

Ugy tudom, magaddal vitted a porrongyot és a toll-

seprüt a másvilágra. Meg vagyok róla győződve, hogy ott
tul is dolgozol egész nap. Sidollal pucolod a csillagokat,
hogy vakítóan fényesek legyenek. Leporolod a szivárványt,
hogy egy porszem se tapadjon rá! És délelőtt tizóráig
klopfolod a felhőket, amíg Szent Péter rád nem szól, —
„halló, Erzsi, hagyja már abba, tíz óra elmúlt!”

És te abbahagyod a klopfolást, leülsz egy fehér felhő
bodros szélére és gondolkozol azon, hogy miért kellett meg-
hálnod ilyen korán . . .

És megbocsátsz a szivedben azoknak, akik mindenért
felelősek. Ők nem tehetnek róla, — gondolod. — Ők min-
dent elkövettek . . .

Az Ország Világ panaszfala : ma a legnehezebb kliens - az ügyvéd ur saját maga

Az ügyvédek ma kétségtelenül feltűnően aktuálisak. Az
új törvénytervezet megszólaltat a fővárosi lapok hasábjain
jóformán minden neves ügyvédet és a fiskálisok, akik meg-
szokták, hogy mások ügyeit tárgyalják naphosszat, mostaná-
ban elsősorban saját ügyüket, az ügyvédség ügyét tárgyal-
ják egymás között.

Az ügyvéd fogalma évekkel ezelőtt még egyenlő volt a
gazdag ember fogalmával. A lateiner ember fiát elsősorban
orvosnak vagy ügyvédnek igyekezett adni, mert azelőtt a
lateiner ember jól keresett és mindig urimódon élt. Ma? . . .
Az adóvégrehajtók a leggyakoribb látogatók az irodákban
és markos legények gyakran horrlják el jőnevtű ügyvédek
holmijait is.

Az ügyvédnymor nem ujkeletű kifejezés. Jól tudjuk,
hogy az ügyvédség helyzete az utolsó időkben állandóan
romlott és ha annak állásnéküli munkások, tisztviselők,
ügy munkanélküli ügyvédek is akadnak szákszámra.

Milyen sokféle ügyvédtípus dolgozik Bukarestben. A
kezdő ügyvédtől a híres, vagyonekat kereső nagy ügyvédekig
rengeteg típus található a fővárosban, akiknek sorából kü-
lön kasztokat lehetne felállítani. Manjünk régig néhány ér-
dekes ügyvédtípuson, kérdezzük meg a doktor urakat, hogy
élnek, mennyit keresnek (mennyit fizetnek rá), milyen
ügyeik vannak, milyen a helyzetük.

MENNYI PÉNZ KELL AZ ÜGYVÉDI IRODA MEGNYITÁSÁHOZ?

Fiatal ügyvéd. Évekig jelölteskedett a híres ügyvéd mel-
lett, most megnősült, önállósította magát. Háromszobás mo-
dern lakás. Az egyik szoba uriszobaberendezéssel, két
rekamnéval kizárólag családi használatra szól. A középső
szobában írógép, mellette kisasszony és ebben a szobában

várákozni az ügyfelek. Azaz, pardon, várákozniának, ha jönnének. A harmadik szoba az ügyvéd ur külön birodalma, ahová a kliensekkel vonul be tárgyalni. A fiatal ügyvéd még nem heverte ki az önállósítással járó izgalmakat és a legnagyobb zavarban van, mert mint minden kezdő ügyvéd, a legnagyobb várákozással nyitja meg irodáját, és már az első nap óriási csalódás számára, ha öt perccel azután, hogy kitette névtábláját a kapu alá, nem rohannak fel a kliensek. A fiatal ügyvéd kérdésünkre beszámolt róla, hogy mibe került neki ügyvédi irodájának megnyitása.

— Mindenekelőtt egy csomó összeget kellett kamarai tagságra lefizetnem, természetesen külön a tekintélyes beiratási díjat és a nyugdíjárulékot. Be kellett szereznem egy irógépet, felvettem egy kisasszonyt. Jelöltem még nincs, mert egyelőre ketten is ellátjuk a sajnós, kevés munkát. Háromszobás központi fűtéses lakásban hatvannégyezer lei házbért fizetek és valóságos azzal a tudattal nyitottam meg irodámat, hogy az első időben a rezszi felét nem fogom bevenni. Ahogy azonban egy kereskedő sokszor deficittel kezd meg az üzletet, hívva abban, hogy a céget később megismerik és megszeretik, úgy vagyok én is és remélem, hogy hozzám is tudni fognak a kliensek. Nagyon jól tudom, hogy ez a bizrendezés felül a anyagi öröknön, de hiába, a kliens természetrajzához tartozik az, hogy — ahol szegényszagot érez, oda nem megy. A kliens inkább megy az olyan ügyvédhez, akiről azt hiszi, hogy gazdag, mert abban a tévhitben van, hogy a jómódu ügyvéd jobban el tud valamit intézni.

— Ügyek? / Central University Library Cluj

Eleinte apró-cseprő ügyek. Két-háromszáz leiket kell behajtani. És mennyi ingyen ügy! Ahogy megnyitottam az irodámat, rokonok, ismerősök jöttek és mind szivességet kértek tőlem, hogy ezt vagy azt csináljam meg. Egyik nagyném szakácsnője a retiküljét a villamoson felejtette. Nekem kellett elmenni a végállomásra elhozni — csak azért, mert ügyvéd vagyok. A fiatal ügyvédtől ingyen munkát várnak és bizony, mi úgy vagyunk, hogy ha nincsen dolgunk, vállalkunk bármit is, hogy forgalmunk legyen, mert az ügyvédek azt tartják, hogy — egyik ügy hozza a másikat. Bélyegeken, kérvényekben fekszik minden forgó tőkém. A kliens ma nem szívesen ad előleget és néha zsenirozza magát az ember, hogy előre kérjen pénzt.

A DOKTOR UR, AKI ÜGYVÉDJELÖLT MARAD AKÁR TIZ ÉVIG IS ...

A fiatal ügyvédek szomorú típusához tartozik az a fajta, aki képtelen magát önállósítani, mert nincs meg hozzá a pénze. Igen gyakori eset, hogy a fiatal ügyvéd, mint irodavezető, egyszerűen bent marad annál az ügyvédnél, ahol jelölt volt, csak azért, hogy saját ügyeit is elláthassa. Ahol azonban már van irodavezető, ott a doktor ur akár, mint ügyvédjelölt is szívesen bent marad, ha megengedik neki,

hogy az itt-ott felbukkanó privat ügyeit közben elvégezhesse. Amíg az egyszerű ügyvédjelöltek a nagy konkurenciában sokszor ingyen is elmennek állásba, csak hogy be legyenek jegyezve, örülnek, ha két-három ezer leit kapnak, kész ügyvéd korukban sem kapnak többet átlagban 3—4000 lei fizetésnél. Középszerűvédek, hogy megtakarítsák az iroda kisasszonyt, előszeretettel vesznek fel olyan ügyvédjelöltet, aki gép- és gyorsírni tud és aki elvégzi a gépirónó munkáját is.

A mai helyzetben az a fiatal ügyvéd, aki nem tudja anyagiak miatt önállósítani magát és aki nincs abban a kedvező anyagi helyzetben, hogy régi főnöke társul vegye, akát tiz vagy husz évig is, mint ügyvédjelölt vagy irodavezető dolgozhat. A fiatal ügyvéd számára a legtöbb esetben az önálló iroda megnyitása csak álom marad.

ÜGYVÉD UR, AKI ELLENSZÁMLARA ÖLTÖZKÖDIK ÉS BOROTVÁLKOZIK.

A jónevű ügyvéd — és ilyen száz és száz szaladgál a törvényszéken és járásbírószágon — már elismert és bevezett ember. Kliensei a jobb középosztályhoz tartoznak —, de rosszul fizetnek. Négyszobás lakásban lakik ügyvédünk, felesége, gyermeke van. Az ügyvéd ur feltűnően elegánsan jár, minden hónapban új ruhája van, felesége is a legújabb divatnak megfelelő új ruhákat és kalapot hord. Mindezt ellenszámlára, mert egy szabónak intézi az ügyeit, aki nem tudja készpénzzel fizetni az ügyvédi honoráriumot, hanem fizeti ruhával.

— Ez mind semmi, — mondja az ügyvéd — három éve ingyen borotválkozom, mert a fodrászom elvált. Nem fizetett, hanem úgy egyeztünk meg, hogy négy évig ingyen fog borotválgni. Háztartásunk minden héten ötven tojással lesz gazdagabb, mert egy tojáskereskedő ügyét intéztem el. Fizetni nem tudott és fizet tojásban lehívásos alapon. A múlt héten tizenkét új inget csináltattam, mert az uridivatkereskedőm ellenszámlában fizetett. Így vagyok az egész fronton. Ha már én nem tudom megválni a borbélyomat, megvág ő engem.

Egy másik, ugyancsak jónevű ügyvéd mondja, hogy rengeteg olyan ügyvéd van, aki nem is ügyvédi munkából él meg. Hiszen tulajdonképpen nem szigorúan vett ügyvédi munka a kölcsönkövetítés, házkezelés vagy más ilyesmi, de miután válóper, szerződés vagy védelem nem mindennap akad, a kényszerűség viszi rá az ügyvédeket arra, hogy ilyesmivel is foglalkozzanak. A középszerűvédek legnagyobb

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanok

GOLDSTEIN LAJOS

mélyen szállított árakon nagy választékot nyújt kosztüm és kabátujdonságokban, selyem és mosóáruban.

Str. Bratianu 2.

siráma az, hogy rengeteg olyan ügyvéd van, akik álláshalmozás által elveszik a kereseti lehetőségeket. Nagy ügyvédek nyolc-tíz helyen is ügyészek, nagyvállalatoknál annyi dolguk van, hogy nem győzik, a másik ügyvéd pedig hiába várja odahaza a klienseket. Nem hiába, a jó ügyész állás minden ügyvéd leghőbb vágya.

MIÉRT TÓDUL A KÖZÖNSÉG A „KIJÁRÓ” ÜGYVÉDHEZ?

Érdekes fajtája az ügyvédeknek a kijáró ügyvéd. Rendszerint volt köztisztviselő, akinek nagy összeköttetései vannak és aki ügyvédi praxisa mellett régi nyugdíját is élvezi. Hallatlan előnyben vannak az ilyen ügyvédek, mert van legalább tíz-tizenkétezer lei havi nyugdíjuk és amit mint ügyvédek keresnek, az tiszta haszon. Az ilyen ügyvédek gyakran minden árért elvállalnak ügyeket és összeköttetéseiket felhasználva, könnyebben tudnak kijárni bizonyos dolgokat, mint más ügyvédek.

Tulajdonképpen ok nélkül tódul a közönség a kijáró ügyvédekhez, mert végeredményben másfajta ügyvéd is el tudja intézni ugyanazt a dolgot. Hasonló a helyzet a híres, nagy összegeket kereső ügyvédeknel is, akik volt vagy aktív szenátorok és deputátok, egykori bírák, sőt államtitkárok és miniszterek. Az ilyeneknek is főleg kijárási ügyük akad leginkább és nagy ügyekkel azért fordulnak főleg hozzájuk, mert nevüknek olyan sulya van, hogy joggal remélheti a kliens, hogy az ügyvéd ur sikerre fogja vinni az ügyet.

Érdekes, hogy a sokat kereső ügyvédek között kevés az igazi képzett, jó ügyvéd. Képzett és sokat kereső ügyvéd az kettő.

LEGERDEKESEBB TÍPUS: A KÁVÉHAZI ÉS ÉJSZAKAI ÜGYVÉD.

Térjünk át a másik végtelenbe, a kisémberekhez, a legszegényebb ügyvédekhez. Akiknek nincs irodájuk, vagy ha van is irodájuk, hiába várnának, hogy maguktól kliensek jöjjenek oda. Jól ismert típus a **kávéházi ügyvéd**, aki minden délután ott romizik vagy alsózik a kávéházban és kliensei a kártyapartnerek közül kerülnek ki. Űtven-száz leiert azonnal tanácsokat ad, irásokat szerkeszt, átnéz szerződéseket és a legolcsóbban vállal mindenfajta ügyet.

Az **éjszakai ügyvéd** a lokálok és éjszakai kávéházak világából kapja klienseit. Van két-három olyan ügyvéd Bukarestben, akihez a cigányzenészek fordulnak és akik minden cigányzenés helyet végigjárnak egyszer egy héten, hogy megmutassák magukat feketekepű klienseinek.

Kevesen tudják, bár ügyvédek között közismert, hogy a járásbíróson van egy ugynevezett **helyettesítési központ**, ahol munkanélküli ügyvédek várakoznak valami kis helyettesítésre. Ha valamelyik ügyvédnek egyszerre két tárgyalása van vagy túl sok a dolga, csak egyszerűen beszól abba a szobába, ahol a munkanélküli ügyvédek tartózkodnak és száz-kétszáz leiert helyetteset kap.

Pelátogattunk a járásbiróságon a helyettesítési központba. Kis szobácskában székeken üldögélnek öregek, fiatalok, inkább rongyosok, mint jól öltözöttek. **Doktor urak, diplomás emberek, ügyvédek valamennyien.** Az elnyitásra határtalan izgalom támad soraik között, éppen úgy, mint amikor valaki taxiba száll és az unatkozó sofförök öten-hatan is sietnek szolgálatkészen a soros kocsi begyújtásánál segídezni. Száz leíért egy öreg hetvenéves ügyvéd bácsi kimegy egy külvárosi policiára valamit elintézni. Irigykedve, vágyakozva néznek utána a többiek. Ennek meg van már a mai ebédje.

Válogatni itt nem nagyon lehet közöttük, mert sort tartanak és ha helyettesítésről van szó, akkor a következő jelentkezik, mint az orvos várótermében a legeléször jött paciens.

Ismernek minden ügyet, minden bírót, nem kell nekik sokat magyarázni, pillanatok alatt megértik a helyzetet és az ügyvéd, aki helyettest állít száz-kétszáz leíért maga helyett, nyugodt lehet, hogy a helyettesi tőkéletesen fogja elintézni a dolgát, mert tudja, ha valami hibát csinál, a jövőben nem számíthat a néhány száz leier keresetre. Ezek a munkanélküli ügyvédek albértetben laknak, irodájuk nincsen, sőt igen sok van közöttük, aki ágyrájáró, változott viszonyok élő példaképei ezek a szegény emberek.

Az ügyvédpanaszok sorába tartozik a rengeteg kötelező **potya ügy is.** Az ügyvédek kirendelik hivatalból védelemre valamilyen bűnygyben, ha az ügyvéd nem vállalja, — fegyelmit kap, — ha vállalja, akkor is ráfizet, mert egy csekélységért kell egy ügyvédnek kilenctől kettőtől a járásbiróságon **kukkolnia.** Azelőtt ilyen ügyekkel nem is vitték a bíróság elé, míg ma a **szegénységi bizonyítvánnyal** a csirkeperek légiója foglalkoztatja a bíróságokat és kiseríti el az ügyvédek életét. Ugyanekkor az adóhatóságok feltűnően könyörtelenek az ügyvédekkel szemben, gáz-, villany- vagy telefonszámla, ha nem fizetik határidőre, kikapcsolás veszélyét vonja maga után, úgy hogy az ügyvédek rájöttek arra, hogy amíg azelőtt csak a mások gondjával kellett törődni, addig, — ma a **laguhozokkhoz,** a **leguhozokkhoz** eset az ügyvéd uraiát magán a bíróságok a leguhozokkhoz

Valahogy ott tartunk már, hogy az ügyvédség számára van védőkre szükség. Olyan intézkedésre lenne szükség, amelynek megintéggével az ügyvédek egész biztosan felmentenek. — **jövő gondjainak**

GASPAR MÜSZERESZHEZ a napokban homegy egy uriasszony és megkérdi, hogy kész van-e már süket férje hallócsöve, amit tegnap javítani adott be?

— De nagyságos asszonyom, — mondja a műszerész, — megmondtam, hogy csak holnap lesz kész, miért olyan sürgös?

— Azért, mert még ma szeretnék veszekedni vele.

Halálharmat és társai

Már ezernél több harci gáz van készenlétben a vegyészek laboratóriumában

(Beküldött kézirat)

(Nagyvárad) Az ember, ha az volt a célja, hogy ember-társát elpusztítsa, mindig nagyon találékonyan bizonyult. Természetes tehát, hogy ak ilyen célokra fölöttébb alkalmasnak mutakozó folytő és mérgező gázok, füstök alkalmazására már régi korokban is sok esetet ismertün. Vannak rá adataink, hogy már a görögök, a rómaiak füsttel, porral harcoltak az ellenség ellen. A középkorból számos recept és eljárás maradt fenn, ilyen mérgező és bűzös gázok készítésére, többek között a nagy polihisztor, Leonardo da Vinci is foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A XIX. században már találkoztunk a céltudatos gáz-háboru kezdetleges formáival is.

Mindezek a kísérletezések azonban a vegyiipar és a haditechnika kezdetlegessége folytán csak elszórt és nem nagy eredményü jelenségek voltak.

De jött a világháboru. Ki kezdte a gázháborut, a németek, a franciák, nem tudjuk. Mindegyik a másikat okolja. De ez nem is fontos. Megkezdték és kifejlesztették. Kétségtelen, hogy fejlett vegyiiparuknál fogva

a németek vezettek a maguk alaposágával ebben a borzasztó fegyvernemben is.

Ettől fogva mindkét fél teljes erővel ennek az eredményes fegyvernemnek minél hathatósabb kifejlesztésére törekedett. Sajnos, eredménnyel. Ezzel szemben éppen olyan tempóban sikerült megszerkeszteni és tökéletesíteni a védelmi berendezéseket is, úgyhogy bármennyire hihetetlenül hangzik is, annál megayugtatóbb, hogy a

harci gázok által okozott veszteségek aránylagosan is lényegesen kisebbek, mint a robbanó anyagok által beállott veszteségek,

utóbbinak körülbelül egytizede.

A világháboru végén kb. 60 féle harci gázt ismertek és használtak, ma a számuk ezren fölül van.

Azonban szakértők egybehangzó véleménye szerint, lényegében ezek csak a világháboruban eredménnyel használt harci gázok variációi és újabbakat még nem sikerült — egyelőre — kiagyalni.

A GÁZ — FÜST VAGY KÖD.

Mindenekelőtt megállapíthatjuk, hogy a gáz elnevezése a harci gázok legnagyobb részénél helytelen. Gáz alatt mindig légnemü halmazállapotu anyagot értünk, már pedig a harci gázok többsége vagy folyadék, vagy szilárd anyag, amelyek a levegőben olyan finoman vannak elporlasztva (ugynevezett aerosolok), hogy szabadszemmel nem is lát-

hatók. Voltaképpen inkább ködről, vagy füstről beszélhetnénk, azonban a gáz elnevezés annyira közhasználatúvá vált, hogy félreértés elkerülése céljából a hadi technikában is ezt a nevet tartották meg.

Harcigázok alatt értjük tehát mindazon szilárd, szilárd, cseppfolyós és gáznemű anyagokat, amelyek a levegőben finoman elosztya, az emberi szervezetre károsan hatnak, ezáltal annak munkaképességét megbénítják.

Természetesen, ilyen anyag rengeteg van, azonban a harcigázoknak bizonyos elégszámú tulajdonságokkal kell bírni, hogy a célnak megfeleljenek. P. o. igen kis mennyiségben is hatékonyak és a levegőnél nehezebbek legyenek, talajhoz jól tapadjanak és ne legyenek igen könnyen illóak, a légköri vegyhatásoknak ellentálljanak.

Ami a gázok ferosztását illeti, nagyon sokféle szempontból lehet osztályozni ezeket. Pl. vegyi, katonai, élettani hatás szempontjából, stb. Ezek a következők:

I. Ingerlő gázok. a (Arzénmentes) könnyeztető, vagy fehérkeresztes (gázok, b) Arzén tartalmu (kékkeresztes gázok.)

II. Mérgező gázok. a (Tulajdonképpen mérgező gázok. b) Fojtó (zöldkeresztes) gázok.

III. Maró vagy hólyaghuzó (sárgakeresztes) gázok.

INGERLŐ GÁZOK.

Az első csoportnál a hatás azonnal fellép és főleg erős könnyeztetésben nyilvánul. Inkább kellemetlen, mint életveszélyes. Ma már csak gázálarcok kipróbálására használják ezeket. Jó álarc (sőt egy jó záró szemüveg is) tökéletesen véd ellenük. Ide tartoznak: Brómaceton, xylilbrpmid, chloracetofenon, utóbbi fehér kristályos anyag, a többi könnyen illó folyadék. Mint harcigázok ma már nem igen jönnek tekintetbe, inkább csak rendőri célokra használják.

Az arzéntartalmu gázok a legnagyobb része igen nehezen párolgó, kristályos, szilárd anyag, amelyeket igen magas hőfokra való hevítéssel (rendesen robbantás útján) poriasztanak szét, ezek az ultramikroszkopikus részek, mint láthatatlan füst lebegnek a légben.

A kékkeresztes gázok élettani hatása az orrban, torokban, szemeken mutatkozik. A nyálkahártyák bőségesen termelnek váladékot, erős köhögési és tüszögési ingert okoznak, amihez azután émelység, hányinger és jellemzően erős félelemérzet járul, ami azután elviselhetetlen halálfélelemmé erősödik. Ingerlő hatása is igen erős, már egészen csekély mennyiségek is nagyon erős izgató hatást idéznek elő. Ebbe a csoportba tartoznak az u. n. Clarkok: Clark I., difenilarsenchlorid, Clark II., difenilarsenamid, továbbá azt Adamsit, difenilarsenaminchlorid.

A kékkeresztes gázok erősen izgató hatásuk ellenére sem tartoznak a halálhozó gázok közé. A világháboruban közvetlen ezektől halott nem igen volt. A hatásuk abban

nyilvánul, hogy keresztül hatolnak a közönséges gázálarcszűrőkön és elviselhetetlen könnyezést stb. okozva, a gázálarc levételére kényszerítik az embert amikor is a mérgező és fojtó gázok elintézik a többit. Természetesen ezek ellen is megvan a biztos védekezés: a mai gázálarcok külön füstszűrővel vannak ellátva.

MÉRGEZŐ GÁZAK.

Ebbe a csoportba azok a gázok tartoznak, amelyek vérmérgesek, tehát az emberi szervezetet a vérkeringésbe jutva, bénítják meg. Igen csekély mennyiségben is halálosak. Ide tartoznak: **A kéksav és széngáz.** A kéksav alacsony forráspontu, igen könnyen illó folyadék, minimális mennyisége is — az emberi szervezetbe jutva — halált okoz. Mérgező hatását a vörös vérsejtekre fejt ki, a központi idegcentrumot bénítja meg. Szerencsére, ez a borzalmas mérgező anyag oly erősen illékony, hogy mint harcigáz nem is vált be. Megfelelő gázbetét biztosan véd ellene.

A széngáz szomorúan ismeretes mérgező gáz, a cselédtragédiák állandó szereplője. Ugyancsak erős vérmérgező, a vér-hemoglobinnal könnyen vegyül s így az oxigén elvonva a szervezetből, a sejtek megfulladását idézi elő. Mint harcigáz, illékonyasága miatt, terepen nem veszélyes, csak zárt helyen. A gázálarcban csak egész különleges betét köti meg egy bizonyos ideig.

A hadi vegyészeknek erősen óhajtott célja ezt a két erős mérget oly alakban előállítani, amelyek nem illan el gyorsan, hanem huzamos ideig megmarad a terepen. Allítólag az oroszoknak lennének már ilyen vegyületei, reméljük, hogy nem igaz.

FOJTÓ GÁZAK.

Ebbe a csoportba tartoznak a legtöbbször használt és legtöbb halált okozott híres zöldkereszttes harcigázok, **a chlorgáz, a fosfén, a peranyag és a chlorpikrin.** A fojtó harcigázok mindegyike mint a neve is mutatja, a légzőszerveken okoz súlyos elváltozásokat. Ingerlő hatásuk csekély, csak 4—6 óra múlva mutatkozik, amikor már az egész szervezet átjárták és romboló hatásukat elvégezték. Allattomos, igen erős mérgek, a fosfén még a növényvilágot is elpusztítja. Élettani hatásuk abban nyilvánul, hogy a tüdő szöveteit felmarva, annak működését megbénítja, légyszomj, majd tüdővízenyő lép fel és a mérgezett megfullad, szószerint a saját vérében.

Szolgáljon megnyugtatóul, hogy a gázálarcok valamennyi fojtógáz ellen tökéletes védelmet nyújtanak.

MARÓ VAGY HÖLYAGHUZÓ GÁZAK.

Ebbe a csoportba tartoznak azok az anyagok, amelyek folyadék alakban a bőrfelületet, gőzalakban pedig a légzőszerveket is megtámadják, tehát ami a sokoldalú tisztító hatást illeti, tökéleteseknek mondhatók. Ide tartoznak a hírhedt mustárgáz és lewisit.

A mustárgáz (lost, yperit, dichlordietilsulfid) tiszta állapotban majdnem szagtalan, szintelen folyadék. Ipari

állapotban mustárra, vagy fokhagymára emlékeztető szaga van. Normális körülmények között nagyon lassan bomlik, a terepet hónapokig megüli és mérgező hatását nem veszíti el. Egyformán mérges folyékony és gőzállapotban. Nagyon alattomos mérég, a bőrre cseppentve semmiféle érzést nem okoz, csak órák múlva jelentkezik a hatása. Ha néhány perccen belül nem közömbösítjük (itatóspapírral és chlorpuderral), felszivódik és menthetetlenül elvégzi romboló hatását. A bőrön igen rossz indulatu fekélyeket okoz, amelyek nagyon lassan gyógyulnak, szembe jutva, megvakít, gőzalakban belélegezve, a tüdőt roncsolja szét. A gyógyulás nagyon lassu és sohasem tökéletes, de még a halálos mérgezési esetekben is csak hosszú és sohasem tökéletes, de még a halálos mérgezési esetekben is csak hosszú kínos szenvedés után következik be a valóban megváltó halál.

A légzőszerveket, a szemeket, a jó gázalare biztosan védi ellene. A bőrön át történő fertőzések ellen a védekezés igen nehéz. Mindenféle anyagon átszivódik ez a rosszindulatu mérég, csak egészen speciális gumiruhák és cipők védenek ellene.

A lewisit, vagy halálharmat. Lewis amerikai vegyész találmánya. A világháboru végén a frontmögötti polgári lakosság ellen akarták használni, erre azonban már nem került sor. Tulajdonságai, mérgező hatása, nagyjában meg egyeznek a mustárgázéval, azonban valamivel kevésbé veszélyes és víz hatására, ellentétben a mustárgázzal, nagyon könnyen bomlik. A meglévő készleteket az amerikai hadvezetőség a világháboru végén megsemmisítette.

Amint már említettük, a világháboru végén kb. 60, jelenleg mintegy 1000 barcigáz ismeretes, de a felsoroltaknál használhatóbbakat eddigi tudomásunk szerint nem igen állítottak elő. Persze lehetséges, hogy az egyes hadvezetőségeknek hét pecsét alatt őrzött titkos anyagjaik vannak, amelyeket nem árulnak el, nehogy az ellenük való védekezést kidolgozhassák.

— NEMZETKÖZI VICC: Egy angol, egy ir és egy skót elhatározták, hogy közös vacsorát rendeznek és pedig piknik alapon, mindenki hoz valamit.

- Én hozom a húst, — mondja az angol.
- Én hozom a tésztát, — mondja az ir.
- Én hozom az öcsémet, — mondja a skót.

Nyugodtan a fogához verheti a garast, ha

MENTHONAL

fogpasztával újolja.

BÉLYEGZŐKÉRT

olcsón, jól és azonnal készít **Stampa** bélyegzőgyár, Arad, Str. Eminescu 12.

Válasz Temesvárcs

egy cassa helyre címzett levélre

Kedves fiatal barátom. Ön azt kérdezi, vajon nősüljön-e? Erre ezt felelem. Önnek: természetesen, hogy meg kell nősülnie. Persze, lehetséges, hogy meg fogja bánni, ha megteszi, de viszont egész biztosan megbánja, ha nem teszi meg.

Minden ember legalább is egy nőt jegyezzen el magának, mondja H. G. Wells, a világhírű angol író. Ezzel a tiszteletadással tartozunk a gyenge nemnek és amellet az ilyen eljegyzés kötelesség önmagunkkal szemben is. A szerelmesünk a mi Madonnánk, ő a kereszt az utonkon, amely előtt imádkozunk, jelenléte pedig templomot varázsol körénk, ahol lelünk megtisztul.

A házasembér legrégebb tulajdonsága: — az **önuralom**.

A házasság egyike a legnagyobb, legfáradtságosabban megoldható feladatoknak az életben, de ha hibátlanul megoldották, a legnagyobb eredményeket hozza. Ezért férjjelöltek számára külön iskolát kéne nyitni, mert hiszen sok függ a férfitől a házaseletben, talán több mint a nőtől. A férjek számára nem elegendő 10 parancsolat hanem, — ki tudná felsorolni mennyivel több parancsolatot kell ismernie. Csak a legfontosabbak ezek közül a következők:

A férfi legnemesebb tulajdonsága az önuralom.

Ne vidd haza magaddal bosszús hangulatodat, amellyel napodat az irodában töltötted. Maradjon az otthon és a munkád helye két külön világ. Légy pontos az étkezések idejének tekintetében. Ne mondj le semmit telefonon az utolsó pillanatban. Ne becsüld le nyíltan feleséged szellemi képességeit, hanem inkább találd ki valamilyen szellemesebb kifogást, minthogy üzleti megbeszélésed van, ha egyedül akarsz egy este kiruccani.

Ez is fontos! — Ne szórj hamut a virágcserepekbe.

Ne emlegesd állandóan anyagi gondjaidat, s az agglegénység „boldog napjait”

Épp oly sokáig állj vele a kalapüzlet előtt, mint ő veled az autóbolt kirakata előtt.

Próbáld meg egyszer, hogy hallgas, amikor megbánt téged.

Ne dicsérd neki más asszony külsejét, mert az sérti őt.

Dicsérd a főztjét — akármilyen rossz is, mert az azáltal csak javulni fog.

Ne kicsinyelj le semmit, ne káromkodj és ne parancsolgass. Ha valamit el akarsz érni, lemond a Miúságát.

Ne emlegesd, hogy a ruhája szabása „milyen szerész, harminyó, milyen vékony” — mert az ugysem használ.

Ne láss a feleségedben nyugt, ha kivételesen nem az a véleménye valamiről, ami neked.

Ne nevelj őt a világ egyetlen „szorválnál”, míg sze-

relmes vagy, de ne is nevezd „botrányosan rossz felségnek“, ha haragszol rá, mert mind a két kifejezés enyhén szólva —
tulzás.

Minden férfi számára a legelső a munka és csak másod-
sorban jön az asszony, de ezt viszont nem szükséges a fele-
ségednek kihangsúlyozni.

Az elvált, vagy özvegyasszony szive olyan, mint a bu-
torozott szoba: mindig találunk valamit benne, ami az előző
lakóra emlékeztet. Mindazonáltal tégy úgy, mintha tökéle-
tesen otthon éreznéd magad.

A fiatal lány szive olyan könyv, amelynek lapjai fe-
hérek. Igyekezz olyan szépeket oda beírni, amelyeneket
csak tudsz.

Dante mondja, hogy a szerelem a napot és a csillago-
kat mozgatja, de hát mégis a pénz kormányozza a világot.
Gondolj arra, hogy a jó gazdálkodás a sikerült házasság
egyik elmaradhatatlan kelléke. **Hogyan? Pényűs? Ugyan?**
Ugy van. Eppen úgy, ahogy a rózsza kivirulása is a gyökerek
titokzatos **prózai működéséből** függ, a **háztartásunk** **üzleti**
összhang nagyrészt megoldott gazdasági kérdéseken alap-
szik.

Férfiasan viselkedni, vagy az asszonyt okolni mindenért?

X. urról szokták mondani például, hogy rég elpocsé-
kolta volna már a pénzét — ha nem a felesége ... Tulajdon-
képpen, mit csinált ebben az esetben az asszony? Ki tudja,
talán csak előzekény volt vele szemben. A valóság ebben az
esetben bizonyára az, hogy X. ur sohasem avatta bele a fele-
ségét anyagi ügyeibe. Üzleti összeköttetésre való tekintet-
tel fentartotta azt a látszatot, hogy kitűnően keres — ak-
kor is, ha rosszul ment az üzlete. Az asszony természetesen
azt hitte, hogy férje jólsituált és csak úgy költötte a pénzt,
mint azelőtt, s aztán mikor megtudta, hogy az alaptőke is
eluszott, bizonyára kétségbeesett, valószínűleg jobban le
volt törve, mint a férje. Talán nem csak előzekény lett
volna X. urral szemben, hanem ha a dolgok valódi állását
tudja, lefékezte volna. S vajjon az anyagi összeomlást fér-
fiasan viselte el X. ur? Ő természetesen, tudniillik minden-
ért az asszonyt okolta.

Tanulság ebből, hogy mennél kisebb a büdzsé, annál
egyenletesebb beosztással kell élni. Ahol arra telik, a fele-
ségnek házvezetői bért kellene adni. Minek is kérjen min-
den apróságra külön pénzt a férjétől. Sok válópör okozója
volt a férfi panasza, hogy felesége állandóan sokat költ
privát passzióira. Így azonban elejét lehet venni az ilyen
természetű vitatkozásoknak és veszekedéseknek.

Mindezen arany szabályok ellenére, amelyeket eddig
felsoroltam, valószínű, hogy a házasságok bizonyos száza-
léka rosszul végződik. Így aztán felmerül most az a kérdés,
vajjon mindezek ellenére

váljunk-e, vagy tartsunk tovább össze? ...

Tessék figyelni a választ erre a kérdésre, talán adhatok
vele megszívlelendő utasítást a jövőre nézve.

Egyetlen feleség sem ismeri igazán a férjet — a válás előtt.

Furcsán hangzik, ugy-e?

Emlékszem egy ősrégi rokonomra, aki ötvenéves házasság után vesztette el a feleségét. A temetés után ott ültünk a csöndes szobában és hallottuk az óra csendes ketyegését.

— Hát, végül is meghalt — sóhajtott mélyen az öregur. — Bizony meghalt. Nagyon szorgalmas, ügyes asszony volt. Dolgos, kitűnő gazdasszony, de — folytatta mélyen elgondolkozva — akárhogy is volt, sohasem szerettem őt.

E jelenet óta vagyok feltétlen híve a válásnak. Sokkal jobb elválni egymástól, mint a házasságot egy élethossziglan tartó börtönné változtatni a két ember számára.

Azt mondják, hogy kár a gyermekért, mert szüleiik válnak. Arra azonban nem gondolnak, mennyire árthat a gyermeknek egy ilyen családi börtönben élni.

A válás a házasság igazi próbaköve. Igen, végezetül még felemlitem a modern közmondást: „Egyetlen házastárs sem ismerheti meg egymás válás előtt“.

Vállalni kell az áldozatokat végig az egész vonalon!

Az ország gazdasági élete az árak emelkedésének eseményétől és azoknak kommentárjaitól hangos. Általános felfogás, hogy bár magát a drágulás tényét nemzetközi események okozzák, bizonyos aránytalanság, sőt méltánytalanság nyilvánul meg ezen a téren a fogyasztó közönség vonatkozásában. Mert, amint azt már annyiszor megállapítottuk,

lehetetlen helyzet, hogy a terhek növekedését és a világpiacon emelkedését teljesen a fogyasztó közönségre hárítsák át.

Arra, hogy ez mennyire nem helyénvaló és hogy mennyire másképp is lehet, jellemző a házbérek esete. Ugyanis ellentétben az 1914-es háború kitörését követő időkkel, nem ismétlődött meg az akkori drágulási folyamat elsőnek jelentkező ténye:

nem következett be a házbérek általános emelése.

A közelmúltban nyilatkozat hangozott el a kormány részéről, figyelemztetés a háztulajdonosok felé, hogy

ne emeljék a házbéreket, ne kövessenek el e téren olyan hibát, ami maga után vonná a hatósági beavatkozást, mert ez olyan kihatással lenne, ami még a háború utáni években is éreztetné következményeit.

Erre a felszólításra azonban nem is volt szükség. Hallgatolagos megállapodás létesült a háztulajdonosok között, akik átlátták a helyzetet és, bár voltak olyanok, akik kíséreltek béremeléssel, nagy általánosságban elmondható, hogy

a lakbérek nem változtak.

Ez tulajdonképpen a tényleges helyzet gyakorlati és tárgyilagos megítélésének következménye.

Soha annyi üres lakás, főként nagy lakás, nem volt kiadó, mint mostanában!

Ez annak ellenére is bekövetkezett, hogy számos esetben a háztulajdonosok még bérleszállításokra is hajlandóak. Az általános drágulás és az tény, hogy a lakók legnagyobb része nem tökepezés, az igények leszállítására vezetett, ami elsősorban talán a lakásnál érhető el, egyszerűen „leépítik” a nagy lakásokat, amelyek súlyos terhet jelentenek a házbéren túl is.

A fa árak emelkedése például azt eredményezte, hogy a nagyobb lakásoknál a fűtés már a lakbérek ötven százalékát teszi ki, hogy például éljünk, egy évi 24.000 lei bért fizető lakás fűtése legalább 12.000 lei kiadást jelent.

Soha azelőtt ilyen számítások nem játszottak szerepet. Ma azonban a fa és az összes közszükségleti cikkek drágulása olyan tényezőjévé vált a kis- és közép háztartásoknak, amely döntően befolyásolja az egész életberendezkedést.

Mindennek ellenére a háztulajdonosok mégsem estek a kapkodás, a mutatkozó nehézségeknek áthárításában megynyuláló politika hibájába.

Súlyos terhek viselését vállalják az ingatlan tulajdonosok, de inkább vállalják az áldozatokat és ezzel példát mutatnak.

A ház érték marad, időtálló befektetés ma is, holnap is. Éppen ezért ennek érdekében jobb lemondani a haszon egy részéről, megelégedni a rendkívüli idők kínálta csekélyebb nyereséggel, semmit általános válságot okozni a lakás piac viszonylatában.

Bizony, ebből a példából tanulhatna a gazdasági élet minden tényezője. Végeredményében

minden árucikknél bekövetkezik majd a belső fogyasztás pangása,

mert nehéz beletörődni az igények csökkentésébe, de ha nincs miből vásárolni, a közönség kénytelen lesz a legcsekélyebbre leszállítani igényeit.

Hiába emelik az árakat, ha nem lesz vevő.

Nincs szó szervezett bojkottól, de kikerülhetetlenül elkövetkezik majd az a kényszerhelyzet, amit végeredményében az egész gazdasági élet összessége szenved majd meg. A fogyasztó közönség ama bizonyos 98 százaléka, amely a kisemberekből adódik, teherbíró képessége véges. A kisemberek fizetésüket utolsó leig elköltik, az árak emelésére csak az igények leépítésével válaszolhatnak. Addig kell gondolni mindenre, amíg nem késő, amíg nem merülnek fel komolyabb nehézségek és olyan pangás nem következik be a belföldi piacon, amire végeredményében jobban rá lehet fizetni, mint arra, hogy a haszon egy részéről lemondva, a gazdasági élet minden tényezője átvállalja a rendkívüli viszonyokból származó nehézségek rája eső részét.

A százesztendőös postabélyeg

Száz esztendővel ezelőtt 1840 január 10-én fogadta el az angol parlament azt a törvényt, amely engedélyezte, hogy a póstaforgalomba kis apró fekete papirjegyekkel róják le az illetékeket. Ezzel a törvénnyel egy olyan probléma oldódott meg, amely évezredekken át nyugtalanította azokat, akik szerették volna megoldani a levélszállítás könnyű és gyors lebonyolítását.

1840 május 10-én Londonból elindult az első levél, amely a hátára ragasztva hordta a világ legelső postabélyegét.

A bélyeg fekete színű volt és Viktoria királynő képét viselte és a háta akárcsak a mai bélyegeké gumirozva volt. Fr. Heath tervezte és véste ki rézbe és Perkins, Bacon & Co. londoni cég készítette el és még vizjellel is elvult látva, kis apró királyi koronával.

A bélyeg lényegében azóta nem sokat változott, de formában és tartalomban és kivitelben hihetetlen fejlődésen ment keresztül. Csodálatosan szép bélyegek kerülnek ki a bélyeggyárakból és műnyomó intézetekből. Pazar színezésük, művészi kivitelük szinte elkápráztatja a szemlélőt és szinte kényszerint arra, hogy gyűjteni kezdje ezeket a színes képeket.

A bélyeg nagyon rövid idő alatt hódította meg a világot és 1850-ben már ugyszólván az egész földkerekségen idmódon bonyolítják le a forgalmat.

De azért már az ókor postamesterei is kerestek valami megoldást a levélszállítás díjainak valamilyen könnyű és gyors lebonyolításával. A britisch muzeumban őriznek egy papirusz levélátkötő szalagot, amely az ókori babilon romjai alatt találtak és a császári pecsét művészi rajzát viseli. Tehát

már évezredekkel ezelőtt is volt valami a maihoz hasonló szállítási díjlerovás, de ez csak az államhatalom szolgálatában állott.

Párisban már 1653-ban, amikor De Valeyér átreformálta a párisi póstát ő adta ki az ugynevezett „Billets de Port Payé“-t, a póstai bélyegjegyek legelsőjét, amelyet bizonyos módszerekkel erősítettek a levelekre. Kína is alkalmazott 1923-ban ugynevezett „levélátkötő szallagokat“.

A bélyeg ma szinte kulturfokmérője az államoknak. **Az első pillanatra meg lehet állapítani, hogy milyen fokon áll annak az országnak a szépművészete, mert a bélyeket az országok legkiválóbb művészei tervezik és rajzolják és a kisebb egzotikus országok bélyegei is kivétel nélkül Londonban vagy Párisban készülnek és büdzsájuknek egy tekintélyes részét fedezik a sokszor nagyon is gyakran megjelenő új meg új színes bélyegsorozatokkal.**

A bélyeg fokmérője és finom jelző műszere annak az

országoknak, amelynek nevét viseli. Bármi is változik, vagy esemény zajlik le az ország történetében, vagy rendszerében, a bélyeg, mint valami finom érzékeny szeizmográf jelzi a változásokat, az események hullámzását. Érdekes áttanulmányozni Spanyolország legutóbbi években kiadott bélyegeit. A száz meg száz bélyegszéria, amelyek rövid két év alatt kerültek forgalomba, pontosan mutatják azokat a tragikus eseményeket, hogy egy nemzet fiai irtozatos küzdelmekben két éven át gyilkolta és irtotta ifjúságának színe javát.

és itt van a világ legnagyobb gyűjtőszövedélyének: a bélyeggyűjtésnek a problémája.

Nincs a világnak olyan eldugott kis pontja, ahol ne lennének bélyeggyűjtők.

Hogy mi indította el ezt a szenvedélyt, amely a legnagyobb tábor tudta összetoborozni, mint annyi sok más gyűjtői szenvedélyt, nehéz lenne megmagyarázni, de tény, hogy az igazi bélyeggyűjtés nagy szakértelmet kíván, kiváló színérteket és nyomdatechnikai szakértelmet.

A bélyeg ma már egyszínvonalra emelkedett a legértékesebb értékpapirokkal

és éppen úgy jegyzik és nagy városokban fözsdék is vannak, ahol naponta oriási értékek cserélnek gazdát. Vannak bélyeg-gek, szinte megfizethetetlen értéket képviselnek és nemrég Londonban nyolcmillió leiert cserélt gazdát egy kis bélyeg, a híres két Mauritius, amelyből csak három darab van a világon.

A legkiválóbb emberek hódolnak ennek a szenvedélynek.

Fejedelmek, királyok gyűjtik ezeket a kis színes papírokat.

Roosevelt az egyesült államok, elnöke nyári pihenője alatt bélyeggyűjteményének rendezésével pihenni ki fáradoalmait. Ötödik György angol király volt talán a legnagyobb gyűjtő a világon. Gyűjteményének értékét egymilliárd leire becsülik.

Carol király öfelségének van a legnagyobb és legértékesebb román bélyeggyűjteménye, már pedig a román bélyegek között vannak olyanok, amelyek világhírűek és hihetetlen értékűek. A híres ökörfejű bélyegek között akad olyan is, amelyiknek értéke meghaladja az egymillió leit.

Tehát, aki bélyegét gyűjt az vagyont gyűjt és akinek van egy szép komoly gyűjteménye az elmondhatja, hogy van egy kis takarékkönyve és mivel a bélyegek minden évben bizonyos áremelkedést érnek el, így még a kamatot is meghozzák.

**Egy lapra fizessen elő
de az az egy – jó legyen**

Hol az igazság?

— Megirta az **Ország-Világ**, hogy az aradi **Czettel**-cég perben áll a várossal, a cég fatelepével határos városi ingatlanok használata, illetve bérösszege miatt. A város a folyamatban levő per ellenére is több kísérletet tett az általa követelt összeg behajtására és egy **Breban** nevű pénzbeszedő többizben megjelent a cég irodájában a bérösszeg behajtása végett. **Breban** pénzbeszedő ezzel kapcsolatosan becsületsértés címén pert indított **dr. Czettel** Lajos ügyvéd, a cég tulajdonosa ellen és a járásbirósági tárgyaláson előadta, hogy amikor legutóbb a **Czettel**-cégnél járt, **dr. Czettel** Lajos, a cég beltagja és ügyésze becsületsértő megjegyzések kíséretében utalt ki 250 lei bérösszeget. A járásbiróság megállapította **Czettel** Lajos dr. bűnösségét és **egy havi elzárásra**, 500 lei erkölcsi kártérítésre ítelte, valamint 10.000 lei költség megtérítésére kötelezte. **Czettel** Lajos dr. az ítélet ellen felebbezéssel élt és az aradi törvényszéknek a napokban kellett volna tárgyalni az ügyet, de kiderült, hogy **dr. Czettel** Lajost nem idézték meg és ezért a tárgyalást elhalasztották.

— Az aradi egészségügyi hatóságok egészségügyi kihágás címén jegyzőkönyvet készítettek **Hirsch** Jenő aradi kereskedő ellen, egyben pedig 10.000 lei pénzbírsággal sújtották. A kereskedő a törvényszékhez felebbezett, a napokban tárgyalás volt az ügyben, de érdemi tárgyalásra nem került a sor, mert **Hirsch** Jenő visszavonta a felebbezést.

— Az aradi pénzügyigazgatóság közegei által felvett kihágási jegyzőkönyv alapján az **Iron-rádiógyárt 3.200.000 lei pénzbírsággal sújtották**, ami ellen a vállalat a törvényszékhez felebbezett, ahol a napokban tárgyalták az ügyet. A tárgyaláson a pénzügyi hatóságok képviselője kifejtette, hogy a kihágást azért állapították meg, mert a gyár, a pénzügyi közegek megállapítása szerint, éveken keresztül nem fizette a törvényes forgalmi adót. A gyár képviselőjében **dr. Lazar** Augustin ügyvéd bizonyítékokat terjesztett elő, hogy az **Iron**-gyár a forgalmi adót hiánytalanul lefizette és hangsúlyozta, hogy a pénzügyigazgatóság olyan tételeket kifogásolt, amelyek után nem kellett lefizetni a forgalmi adót. Az érdemi tárgyalás után a törvényszék későbbi időpontra halasztotta az ítélet kihirdetését.

— A **Pax**, aradi kereskedelmi vállalat ellen a pénzügyi hatóságok kihágási jegyzőkönyvet készítettek és 300.000 lei bírsággal sújtották a céget, amely ellen a vállalat felebbezéssel élt. A törvényszék még hónapokkal ezelőtt tárgyalt az ügyet és ez alkalommal a pénzügyi hatóságok képviselője azzal indokolta a bírságot, hogy a **Pax**-cég nem fizette rendszeresen a forgalmi adót. A bíróság elutasította a cég felebbezését és kötelezte a bírság megfizetésére, mire az elmarasztalt vállalat felfolyamodással élt a temesvári ítélő-

táblához és felfolyamodásában fentartotta védekezését, hogy a törvényes forgalmi adót mindenkor rendesen lefizette. Az ítélőtábla elfogadta a cég érvelését, megsemmisítette a kihágási jegyzőkönyvet és a bírságot törölte.

— Az aradi egészségügyi szolgálat közegei tizennyolc azonos kihágási jegyzőkönyvet készítettek **Singer Lipót**, az itteni **René-cukorkagyár** tulajdonosa ellen azzal az indoklással, hogy a gyár **Lidia** néven vaniliáscukorka-hamisítványt hozott forgalomba. Mind a tizennyolc ügyben 1000—1000 lei pénzbírságot róttak ki **Singer Lipót** ellen, aki valamennyi esetben felebezéssel élt a törvényszékhez. A bíróság a napokban elhatározta, nem tárgyalja külön-külön az egyes eseteket, hanem összesíti az ügyeket és az összesített esetek tárgyalását március tizenkettedikére tűzték ki.

— Érdekes váltókereset foglalkoztatta a napokban az aradi törvényszéket. Az ügyben a **Bánati Bankegyesület R. T.** szerepelt felperesként, még az alperes **Gálló János**, az évekkel ezelőtt kipattant és sok izgalmas fordulaton keresztül fejleményeiben még ma is folyamatban lévő öngyújtási per főszereplője ellen, aki pankotai kereskedő. A pénztíztét 200.000 lei változtatás megítélését kérte a bíróságtól alperes ellenében, a törvényszék azonban megállapította, hogy **a peresített váltók már elévültek** és ezért elutasította a keresetet.

— **Vuia Salvator dr.** a szülészeti klinika kitünő igazgató-főorvosának emlékezetes gépkocsiszerencsétlensége foglalkoztatta a napokban az aradi törvényszéket — egy biztosítási per kapcsán. Még 1939 nyarán történt, hogy a külföldi üdülőhelyre gépkocsin utbanlévő aradi főorvost súlyos szerencsétlenség érte. A gépkocsin utazott **Orăzeanu Romulus dr.** táblai tanácsos, akkor aradi törvényszéki főelnök és felesége, aki különben testvére **Vuia Salvator dr.** főorvosnak. Mindhárman súlyosabb sérüléseket szenvedtek, de különösen komoly volt **Orăzeanu Romulusné** sebesülése, aki felépülése után érvényesíteni kívánta három nagy biztosító intézetnél: a Sunél, az Anglo-Romanánál és a Franco-Romanánál megkötött balesetbiztosításait. A biztosító társaságok közül azonban csak a Sun fizetett 250.000 leit, a másik két társaság pedig megtagadta a kártérítést, mire **Orăzeanuné** pert indított az Anglo-Romana és a Franco-Romana bucurestii központjai ellen, mégpedig az ilfovi törvényszék előtt. A bíróság elrendelte a tanúk kihallgatását és az iratköteget leküldte az aradi törvényszékhez, ahol a napokban lefolytatták a tanúkihallgatásokat és az iratokat már vissza is juttatták az ilfovi törvényszékhez.

— Nem mindennapi ügyvédi tiszteletdíj-per ügyét tárgyalta a napokban az aradi törvényszék: **Pop Alexandru dr.** aradi ügyvéd 163.000 lei megítélését kérte a bíróságtól **Unica Mihai** csisinau-crisi birtokos terhére azon a címen, hogy hét esztendőn keresztül jogtanácsosa volt **Unica Mihainak**, s ezalatt több perben látta el képviselőjét. Mint

Unica jogtanácsosa — érvel az ügyvéd keresetében, — létrehozott egy 700.000 leies és egy 300.000 leies perenkívüli egyezséget, ügyfele érdekében. **Unica** Mihai nem is tagadta, hogy tartozik az ügyvédnek, de hangoztatta, hogy 84.000 leit már ki is fizetett jogtanácsosának, ugyanekkor pedig kifogást emelt a 163.000 lei végösszeg ellen, amit igen magasnak talált. A törvényszéki tárgyaláson **Pop Alexandru** dr. keresetét 138.000 leire csökkentette. A bíróság a napokban hirdet ítéletet az ügyben.

— Még 1938-ban történt, hogy a városvezetőség szabályrendeletet készített, amelynek értelmében 1939 április elsejétől kezdődőleg a husiparosoknak minden levágott hus kilója után 50 banj illetéket kell fizetniük. A szabályrendeletet a husiparosok megfélembbezték a timisoarai közigazgatási táblához, a husiparosok állítása szerint azonban mielőtt ítéletre került volna sor, **Bejan** Romulus dr. polgármester-helyettes egyezséget kötött volna az érdekeltekkel, hogy 1939 április elsejétől 1939 október elsejéig nem kell megteríteniök az illetékösszegeket, ezen időpont után pedig állítólag ugy rendezték az ügyet, hogy az érdekelt husiparosok fizetik ugyan az 50 banis illetékeket, de ugyanakkor a városvezetőség is engedélyezi a husáruk 50 banival való növelését. A városvezetőség később kétségbevonta a husiparosok részéről kiálthott szerződés első részét, mert a város vezetősége szerint ilyen megállapodás nem létesült, éppen ezért követelték 650.000 lei defizitását, az 1939 április elsejétől október elsejéig elmaradt 50 banis illeték összegek címén. Az érdekelt husiparosok az ügyet a törvényszék elé vitték, ahol a napokban tárgyalták az esetet, amelyben a közel jövőben megtörténik az ítélet kihirdetése.

— **Drimba** Alexandru volt zerindi jegyző 404.594 lei erejéig pert indított a pénzügyminiszterium ellen. A volt jegyzőt ugyanis sikkasztás vádjával terhelten bíróság elé állították, jogerősen el is ítélték, mielőtt azonban az ítélet jogerőssé vált volna, a pénzügyminiszterium polgári per útján kívánta érvényesíteni kártérítési igényjogosultságát az elsikkasztottnak nyilvánított összeg erejéig, végrehajtást eszközölt **Drimba** ingatlanára, amit az árverésen el is adtak. A büntügyben később hozott marasztaló ítélet azután megállapította, hogy a **Drimba** által elsikkasztott közpénzek nem tesznek ki százezreket, hanem csupán 23.000 leiben állapította meg a hiányt. Erre a megállapításra alapozza most **Drimba** Aletandru a pénzügyminiszterium ellen megindított perét, mert hiszen ingatlanát magasabb hiányösszeg erejéig árverezték el, mint amennyi a tényleges hiány volt és máskülönbén is, az eladás mélyen a valóságos érték alatt történt. Az aradi törvényszék a napokban tárgyalja az érdekes ügyet.

— **R. Vázul**, p'arnestii lakos 200.000 lei anyagi és erkölcsi kártérítés erejéig pert indított az igazságügyminiszterium ellen azon a címen, hogy 1936 október 20.-tól 1937 október 15.-ig vizsgálati fogságban tartották, majd — a

kereset adatai szerint, — a letartóztatáshoz alapul szolgáló feljelentés ügyében felmentették. R. Vazul szerint ezért a vizsgálati fogságot alaptalanul rendelték el ellene és 200.000 lei megítélését kéri. A törvényszék a napokban foglalkozott az ügygel, a tárgyalást azonban elhalasztották.

— **Guttman Aladár** aradi keményítőgyáros ellen a város egészségügyi szolgálatának közegei kihágási jegyzőkönyvet készítettek, amelyben 10.000 lei bírságot állapítanak meg, azon a címen, hogy a gyáros nem rendelkezett engedéllyel egy gyártási melléktermék előállítását illetően. A gyáros felebbezéssel élt és az aradi törvényszék a napokban megtartott első tárgyaláson elrendelte a bizonyítási eljárás lefolytatását.

— Különös egészségügyi bírság foglalkoztatta a napokban az aradi törvényszéket. Aradváros egészségügyi szolgálatára ugyanis hatezer lei pénzbírsággal sújtotta **Fenyves Irén** aradi lakost azzal az indoklással, hogy a megbírságot nő olyan hirdetést tett közzé, amely szerint nála butorozott szoba **naponta** bérelhető és amelyben a város egészségügyi szolgálatára „titkos találkahely” fenntartását vélte megállapítani. **Fenyves** irén megfelebbezte a bírságot, de az aradi törvényszék elutasította felebbezését.

— A **Banca Ardeleana S. A.** pénzügyi büntető feljelentést tett **Lebovits Herman** marosvásárhelyi lakos ellen, aki — a feljelentés szerint, — jogosulatlanul felvett 100.000 leit, annak egy kis részét elköltötte, a különbözetet pedig nem tudta megtéríteni. A pénzügyi feljelentés ugyanis 100.000 leit utalt át **Marosvásárhelyre, Lebovits Herman** címére. Az átutalt összeget át is vette egy **Lebovits Herman** nevű egyén, azonban később másik, ugyanilyen nevű férfi jelentkezett, aki igazolta, hogy a pénz az ő címére érkezett. Kiderült, hogy a városban két azonos nevű ember él és ezek közül a jogosulatlanul értesítették a 100.000 lei megérkezéséről, mire az illető nem sokat kérdezős ködött, hanem felvette a pénzt. Amikor felszólították, hogy fizesse vissza a jogtalanul felvett összeget, **Lebovits Herman** kijelentette, hogy csak 89.000 leit juttathatja vissza, a többi pénzt már elköltötte. Erre tette azután a pénzügyi feljelentést, sikkasztás címen. A törvényszék az ügyben lefolytatott első tárgyalás után újabb határidőt állapított meg a tárgyalás folytatására.

— **Tojás-háboru** ügyében ítélezett a napokban az aradi törvényszék. **Rosenberger Farkas** aradi tojásnagykereskedő feljelentést tett **Rosenberg Andor** ugyancsak helybeli tojáskereskedő ellen azon a címen, hogy a hivatalosan meghatározott áron felül tett ajánlatot a falusiaknak a tojás megvásárlására. A rögtönítélő uzsorabíróság beigazoltnak találta a vádat és ezért **Rosenberg Andort** 10.000 lei bírsággal sújtotta, ami ellen az elítélt kereskedő felebbezéssel élt a törvényszékhez. A bíróság a napokban foglalkozott az ügygel és miután megállapítást nyert, hogy a felebbezést késve adták be, a jogorvoslat iránti kérelmet elutasították.

— Nagyszabású polgári per foglalkoztatta a napokban az aradi törvényszéket. Felperesként **Spiru Stefanescu** galatii hites könyvszakértő szerepelt, aki 2.500.000 lei illetve még 100.000 lei erejéig perelté a **Victoria** aradi pénztintézetét, az alábbi érdekes előzmények alapján: Tíz évvel ezelőtt történt, hogy a timisoarai **Timisiana** bank igazgatósága felkérte **Stefanescut**, készítse el a bank vagyoni helyzetéről beszámoló mérleget és igyekezzék megállapítani, hogy a bank fizetési nehézségeiért — amelyek akkoriban következtek be, — kit terhel a felelősség. A hites könyvszakértő két éven át dolgozott a pénztintézet mérlegén, végül is megállapította, hogy a fizetési nehézségek az adminisztratív igazgatóság elővigyázatlan és könnyelmű üzletvezetésének következményei. Erre a bank adminisztratív igazgatósága bűnvádi feljelentést tett **Spiru Stefanescu** ellen, a hites könyvszakértő egy esztendő töltött vizsgálati fogságban, míg a bíróság felmentette és amikor szabadlábra került, azonnal tárgyalásokat kezdett a pénztintézet jogutódjával, az aradi **Victoria** takarékpénztárral részben a végzett munka tisztelteldijának kifizetése, részben pedig az elszennyvedett meghurcoltatás miatti anyagi és erkölcsi kártérítés megtérítése érdekében. A tárgyalás során megegyezés jött létre az aradi pénztintézet — mint a timisoarai bankot magába olvasztó pénztintézet, tehát jogutód — és a hites könyvszakértő között. A megállapodás úgy szólt, hogy az általános munkálatok tisztelteldiját illetően későbbi időpontban folytatják a tárgyalásokat, a rendkívüli munkálatokért pedig 200.000 leit fizetnek ki számára. A bank 100.000 leit azonnal meg is fizetett, de a második 100.000 lei kifizetését később megtagadta. Amikor azután **Spiru Stefanescu** látta, hogy nem sikerül az egyezség létrehozása, folyamatba tette két és félmillió leies keresetét, egyben pedig arra kéri a bíróságot, hogy kötelezze a bankot a rendkívüli munkálatok címén megállapított 200.000 leiből fennmaradt 100.000 lei megtérítésén.

— **Bleier József** aradi fakereskedő 1935-ben megállapodást létesített a CAPS-sal, amelynek értelmében az állami erdőpénztár 500 vagon tűzifa leszállítására kötelezte magát, de ebből csak 190 vagon szállított le, közölve, hogy csak a változott viszonyoknak megfelelő áron tudja a további 310 vagon leszállítani. **Bleier József** nem fogadta el a szerződés módosítást, ragaszkodott a további 310 vagon leszállításához, majd amikor nem tudott megegyezni, 141.660 lei elmaradt haszon címén kártérítési pert indított. Az aradi törvényszék a napokban tárgyalta az ügyet, majd a tárgyalást későbbi időpontra halasztotta.

Ilica György

Ortopéd és lúdtalpu cipőket orvosi előírás szerint szakszerűen, luxus cipőket legújabb model szerint a legjobb anyagból készíti.

ARAD, STR. V. GOLDIŞ No. 1.